

NASZ MAŁY JUBILEUSZ

15 lat temu, w 1995 r. wyszedł pierwszy tom naszego pisma, któremu ze względu na brak regularności przysługuje jedynie określenie „wydawnictwo ciągle”. Edytorem przez cały czas jest Instytut Historii PAN, zaś pismo tworzy zespół Pracowni Dziejów Polski po 1945 roku. Do tomu piątego, opublikowanego w 2001 r., redaktorem pisma była nieodżałowana prof. Krystyna Kersten (1931–2008), wówczas, gdy ciężko zachorowała, obowiązki te przejął niżej podpisany. Z dotychczas wydanych dziewięciu tomów, cztery miały charakter tematyczny: tom 3 (1997) nosił tytuł *Polska 1956 – próba nowego spojrzenia*, tom 5 (2001) – to *Życie codzienne w Polsce 1945–1955*, tom 6 (2004) dotyczył warsztatu badawczego, zaś tom 8 (2008) przyniósł wyniki rozpisanej przez nas ankiety: *Historycy o badaniach dziejów Polski Ludowej*. Nie ukrywam, że wysyłając pytania ankiety do przeszło dwustu historyków w całym kraju, zajmujących się tym okresem, spodziewaliśmy się zgromadzenia materiału otwierającego pasjonującą dyskusję naukową. Spotkało nas duże rozczarowanie, otrzymaliśmy zaledwie 42 odpowiedzi, większą zresztą zdawkowych.

Nie ulega wątpliwości, że założenie naszego pisma wiąże się ściśle z dokonującą się od 1989 r. w naszym kraju transformacją ustrojową i polityczną, której jednym z ważnych symptomów było zniknięcie cenzury. W 1991 r. dawna Pracownia Dziejów Polski Ludowej w IH PAN otrzymała nową, podaną wyżej nazwę. Skład zespołu nie był, co prawda, ze zrozumiałych powodów, ten sam, jaki utworzono w 1962 r., jednakże kilka osób dalej w tej Pracowni było zatrudnionych. Uruchamiając nasze pismo w 1995 r. pisaliśmy: „Tom studiów i materiałów, który oddajemy do rąk Czytelników, nawiązuje do periodycznego pisma *Polska Ludowa*, wydawanego w latach 1962–1968 przez Instytut Historii PAN”.

Korzystając z okazji, warto chyba przypomnieć owego naszego poprzednika. Pojawienie się pisma „Polska Ludowa. Materiały i Studia” (w praktyce okazało

się rocznikiem, wyszło siedem numerów) sygnalizowało nie tylko utworzenie w Instytucie Historii PAN zespołu, zajmującego się tym okresem historycznym, ale także miało świadczyć o możliwości podejmowania nad nim normalnych badań naukowych. Do powołanego w 1962 r. składu tego zespołu należeli wówczas: dr Jan Borkowski, dr Hanna Jędruszczakowa, dr Krystyna Kersten, prof. Franciszek Ryszka, dr Henryk Słabek i mgr Tomasz Szarota. Początkowo formalnym kierownikiem Pracowni był prof. Stanisław Arnold, w rzeczywistości naszym „szefem” był Franciszek Ryszka. Redaktorem pisma, od pierwszego do ostatniego numeru, był Jan Borkowski, choć przez cały czas jego ukazywania się, jako redaktor podawany był S. Arnold, zaś J. Borkowski występował jako zastępca redaktora. W 1969 r. pismo przestało wychodzić, podobnie jak dwa inne wydawane przez IH PAN periodyki: „Najnowsze Dzieje Polski. Materiały i Studia z okresu II wojny światowej”. W ich miejsce zaczął wychodzić, redagowany przez prof. Czesława Madajczyka, kwartalnik „Dzieje Najnowsze”.

Tomasz Szarota